

Nd.

557. Frumvarp til laga

[262. mál]

um heimild til hækkunar á hlutfé Íslands í Alþjóðabankanum.

(Lagt fyrir Alþingi á 104. löggjafarþingi 1981—82.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að semja um hækkun á hlutfé Íslands í Alþjóðabankanum úr 22,2 milljónum Bandaríkjadollara í allt að 68,0 milljónir Bandaríkjadollara miðað við gullgengi dollars þann 1. júlí 1944.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Alþjóðabankinn var stofnaður árið 1945 og er hann eign 141 aðildarríkis. Á fjárhagsárinu 1981 veitti Alþjóðabankinn 50 aðildarríkjum lán að upphæð 8.809 milljónir Bandaríkjadollara. Lánin eru veitt til ýmsra framkvæmda í þróunarlöndunum til að bæta lífskjörin þar. Enda þótt lánveitingar bankans hafi vaxið ört á undanförunum árum, hefur þó þörf þróunarlandanna fyrir fjármagn vaxið enn meira, og er það aðalástæðan fyrir því, að aðildarríkin samþykktu almenna hækkun á hlutfé bankans.

Íslendingar voru meðal stofnenda Alþjóðabankans og fengu þeir á árunum 1951—1973 eftirtalin lán hjá bankanum að heildarupphæð um 47 millj. dollara:

Ár	Upphaflegur höfuðstóll	Lántaki/tilgangur	Eftirstöðvar 31/12/81	Vaxta- kjör	Síðasta endurgr. ár
1951	£ 875 000	Ríkissjóður vegna Sogs- og Laxárvirkjana	0		—
1951	£ 360 000	Ríkissjóður vegna landbúnaðar	0		—
1953	\$ 1 350 000	Framkvæmdabanki vegna landbúnaðar	0		—
1953	£ 90 000	Framkvæmdabanki vegna sendist. á Rjúpnahæð	0		—
1954	\$ 850 000	Ríkissj. vegna áburðarverksmiðju	0		—
1962	\$ 2 000 000	Ríkissj. vegna hitaveituframkvæmda í Reykjavík	0		—
1966	\$ 18 000 000	Landsvirkjun v/Búrfellsvirkjunar	\$ 11 010 000	6%	1991
1970	\$ 4 100 000	Ríkissjóður v/vegagerðar	\$ 2 855 000	7½%	1990
1973	\$ 10 000 000	Landsvirkjun v/Sigölduvirkjunar	\$ 9 050 000	7¼%	1998
1973	\$ 7 000 000	Ríkissj. v/hafnarframkvæmda	\$ 5 055 000	7¼%	1988
			\$ 27 970 000		

Um frekari lántökur Íslendinga hjá bankanum er ekki að ræða, af því að þjóðartekjur landsmannna eru langt fyrir ofan það mark, sem bankinn setur nú sem skilyrði fyrir lánveitingum sínum. Áhugi á starfsemi bankans er engu að síður mikill, þar sem hann gegnir mikilsverðu hlutverki við uppbyggingu efnahagslífs í þróunarlöndum. Ennfremur hefur Ísland aðgang að mikilli lánafyrirgreiðslu hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum og hefur notið mikillar lánaaðstoðar frá honum. Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn er nátengdur bankanum og aðild að báðum stofnunum fylgist að.

Norðurlöndin hafa sameiginlegan fulltrúa og varafulltrúa í stjórn bankans, og er skipt um á 2ja—3ja ára fresti. Alls hafa þrír Íslendingar setið í stjórn bankans sem fulltrúar og tveir sem varafulltrúar fyrir hönd Norðurlandanna.

Með frumvarpi þessu er leitað eftir heimild fyrir ríkisstjórnina til að auka hlutfé Íslands í Alþjóðabankanum í samræmi við samþykktir um aukningu á hlutfé bankans. Síðasta slík aukning var heimiluð með lögum nr. 7 frá 29. mars 1977 og þá úr 18,4 milljónum Bandaríkjadollara í 22,2 milljónir.

Í janúar 1980 samþykkti bankaráð Alþjóðabankans að heimila rösklega tvöföldun á hlutfé bankans þ.e.a.s. úr 34 milljörðum dollara (miðað við gullgengi dollars 1. júlí 1944) í samtals allt að 70,5 milljarða dollara. Þessi mikla hlutfjárukning er talin óhjákvæmileg til þess að styrkja fjárhagsstöðu bankans og lánstraust á alþjóðlegum fjármagnsmörkuðum, svo að hann geti mætt vaxandi lánsfjárbörf þróunarlandanna.

Samþykkt bankaráðsins um hlutfjárukningu var í tvennu lagi. Annars vegar er heimiluð almenn aukning hlutfjár, sem nemur allt að 33,15 milljörðum dollara, og skiptist hún í réttu hlutfalli við hlutfjáreign þá sem fyrir er. Af aukningunni ber aðildarríkjum að greiða $\frac{3}{4}\%$ í gulli eða Bandaríkjadollurum og $6\frac{3}{4}\%$ í eigin gjaldmiðli, en afgangurinn er ábyrgðarfé, sem stendur til tryggingar á skuldbindingu bankans.

Hins vegar er heimiluð sérstök viðbótaraukning að fjárhæð 3,35 milljarðar dollara sem skiptist jafnt á öll aðildarlönd bankans eða 25 milljónir dollara til hvers þeirra. Engin greiðsla kemur fyrir þetta hlutfé, enda er því ætlað að koma í veg fyrir að hlutfallslegt atkvæðamagn minni aðildarríkjanna minnki frá því sem nú er. Þetta hlutfé stendur jafnframt sem ábyrgðarfé til tryggingar á skuldbindingu bankans eins og annað óinnkallað hlutfé.

Aðildarríkjunum er heimilt að ákveða, að hækun á hlutfé þeirra eigi sér stað í einu lagi eða í áföngum á tímabilinu frá 30. september 1981 fram til 1. júlí 1986.

Samkvæmt samþykkt bankaráðsins um almenna hlutfjárukningu getur Ísland keypt 208 hlutabréf í bankanum að nafnvirði 100 þús. dollara hvert, miðað við gullgengi dollars 1. júlí 1944. Nafnvirði slíkra bréfa er því samtals 20 800 000 dollarar, en núverandi verð þeirra yrði 25 092 080 dollarar. Af hinni síðarnefndu fjárhæð þarf að reiða fram $\frac{3}{4}\%$ eða 188 190,60 dollarar, en því til viðbótar þarf að greiða inn á reikning bankans við Seðlabanka Íslands í íslenskum krónum andvirði 1 693 715,40 dollarar eða $6\frac{3}{4}\%$. Þá fjárhæð má greiða í áföngum á nokkrum árum eftir nánara samkomulagi aðila.

Samkvæmt samþykkt bankaráðsins um sérstaka viðbótaraukningu hlutfjár er Íslandi enn fremur heimilt að gerast áskrifandi að 250 hlutabréfum í bankanum án greiðslu. Hvert slíkt hlutabréf er 100 000 dollarar að nafnvirði en 120 635 dollarar á núverandi verði. Nafnvirði hinna 250 hlutabréfa er því 25 milljónir dollara en núverandi verð 30 158 750 dollarar.

Hlutfé Íslands í Alþjóðabankanum getur því meira en þrefaldast, eða hækkað úr 26,8 milljónum dollara miðað við núverandi gengi hans í 82,0 milljónir dollara.